

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O MJENICI
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O MJENICI, S KONAČNIM PRIJEDLOGM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjeni Zakona o mjenici sadržana je u odredbi članka 2. stavak 4. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01 i 76/10).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM

Mjenično pravo razvijalo se najprije kao običajno pravo. Međutim, zbog važnosti mjenice u međunarodnim plaćanjima pojavila se potreba za unifikacijom te je stoga u okviru Ujedinjenih naroda (tada još kao Liga naroda) 1930. donesena u Ženevi Konvencija o jedinstvenom zakonu o mjenici. Potpisnica ove Konvencije je i Republika Hrvatska i na podlozi navedene Konvencije mjenično pravo u Republici Hrvatskoj sadržano je u odredbama Zakona o obveznim odnosima, kao općem propisu i Zakonu o mjenici (Narodne novine, broj 74/94, dalje u tekstu: Zakon), kao posebnom propisu, koji je Hrvatski sabor donio 30. rujna 1994., a koji uređuje mjenicu i postupanje s mjenicom.

Sukladno Zakonu, mjenica je vrijednosni papir i to formalni vrijednosni papir. Ta njezina formalnost proizlazi iz zakonske obveze da ona mora biti u pisanom obliku i mora sadržavati sve zakonom propisane elemente bez kojih mjenica ne može postojati kao vrijednosni papir. Mjenica je pisana isprava koja sadržava novčanu obvezu mjeničnog izdavatelja koju je on dužan ispuniti zakonitom imatelju te mjenice.

Zakonom je uređeno postupanje s mjenicom, njezina naplata kao i postupanje u slučaju da ne bude isplaćena ili ako bude izgubljena.

Jedan o bitnih dijelova mjenice je i potpis izdavatelja mjenice (trasanta). Zakonom je uređeno da se mjenično može obvezati svaka osoba koja se prema propisima građanskog ili trgovačkog zakonodavstva može ugovorom obvezati, ali se posebno uređuje potpisivanje mjenice od strane nepismenih osoba ili osoba koje se ne mogu potpisati i slijepih osoba.

Naime, u cilju zaštite od zlouporabe potpisa nepismenih osoba i slijepih osoba, Zakonom je propisano da se nepismene osobe ili osobe koje se ne mogu pisati mjenično obvezuju kad na mjenici stave rukoznak koji ovjeri sud, a pri tome se i štambilj, žig ili pečat smatraju rukoznakom. Zakonom je propisano što je službena osoba suda dužna prilikom ovjere upisati.

Potpis slijepih osoba Zakonom je uređen na isti način kao i potpis nepismenih osoba, odnosno potpis slijepih osoba na mjenici vrijedi samo onda kad ga sud ovjeri.

Vezano uz navedene odredbe u Zakonu koje uređuju potpis slijepih osoba, Hrvatska udruga slijepih, putem Pučkog pravobranitelja inicirala je izmjene ovoga Zakona ali i svih drugih propisa u cilju izbjegavanja bilo kakve diskriminacije s osnova invaliditeta.

Slijedom navedenoga, ovom izmjenom Zakona, a sukladno i Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, koju je ratificirao i Hrvatski sabor, omogućuje se slijepoj osobi da kao i svaka druga osoba, potpiše mjenicu, ali se dopušta i zaštita od štetnih posljedica

koje mogu nastati zloupotrebom njene invalidnosti na način da slijepa osoba zbog zaštite njenih interesa, svoj potpis može ovjeriti sukladno odredbama Zakona o javnom bilježništvu koji uređuje ovjeru potpisa slijepih osoba.

Predloženom izmjenom Zakona o mjenici omogućuje se osobama s invaliditetom isti tretman kao i osobama bez invaliditeta, odnosno omogućava se osobama sa invaliditetom da sami odlučuju o načinu zaštite od zlouporabe svoga potpisa na mjenici.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za potrebe ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O MJENICI PO HITNOM POSTUPKU

Budući se predloženim Zakonom uređuju prava osoba s invaliditetom, a sukladno obvezama koje je Republika Hrvatska preuzela potpisom UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, predlaže se Hrvatskom saboru donošenje ovoga Zakona o hitnom postupku sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O MJENICI

Tekst prijedloga ovoga Zakona dostavlja se u obliku Konačnog prijedloga Zakona sukladno prijedlogu za provedbu hitnog postupka u postupku njegovoga donošenja.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O MJENICI

Članak 1.

U Zakonu o mjenici (Narodne novine, broj 74/94) članak 103. mijenja se i glasi:

"Članak 103.

Potpis slijepih osoba na mjenici vrijedi bez ovjere. Iznimno na zahtjev slijepe osobe, kad ona smatra da je to potrebno zbog zaštite njenih interesa, potpis se ovjerava na način uređen Zakonom o javnom bilježništvu. To isto vrijedi i za punomoć izdanu radi mjeničnog zaduženja."

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

VI. OBRAZLOŽENJE ODREDBI KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Predloženom izmjenom članka 103. važećega Zakona omogućuje se osobama s invaliditetom, odnosno slijepim osobama da imaju isti tretman kao i osobe bez invaliditeta. Važećim odredbama Zakona uređeno je da se potpis slijepih osoba ovjerava na sudu što za slijepu osobu predstavlja i financijski trošak kojeg osoba bez invaliditeta nema. Republika Hrvatska potpisnica je konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom i slijedom toga potrebno je ukinuti diskriminirajuće odredbe u našem zakonodavstvu prema osobama s invaliditetom. Stoga je predložena izmjena važećih odredbi Zakona na način da se slijepe osobe izjednače u pravima kao i osobe bez invaliditeta s tim da se ostavlja mogućnost slijepoj osobi ovjere potpisa ako smatra da bi došlo do zlouporabe njenog potpisa.

Uz članak 2.

Odredbama članka 2. uređuje se stupanje na snagu ovoga Zakona osnoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

VII. ODREDBA VAŽEĆEGA ZAKONA KOJA SE MIJENJA

Članak 103.

Potpis slijepih osoba na mjenici vrijedi samo onda kad ga sud ovjerovi na način propisan u prethodnom članku. To isto vrijedi i za punomoć izdanu radi mjeničnog zaduženja.